

۲۰۲۰/۰۳/۱۹

سلطان جان کلیوال

«خپله ژبه هم قلا ده هم بلا»

دا د پښتو ژبې یو داسې مثل دی چې د ټولو هغو کسانو د پاره کارول کېږي چې د خپلې وینا سره اختیاط نه کوي، حالات سم نه پېژني، بې له مشورې او یا د عوامو خبره بې خلطې فایر کوي او یا هم اېلتي وايي. دا سی څه یې له خولې نه راوځي چې بیا وروسته پښیمانه وي او د مصیبتونو د باران سره مخامخ وي، خو وخت له وخته تیروي او بیا نه پښیماني گټه لري او نه بل کوم تدبیر کار ورکوي.

خبره نه اوږدوم، په دی روانو حالاتو کې خو ټوله دنیا د کرونا د وایروس سره په جگړه اخته ده او داسې له خطره ډکه جگړه ورته ویل کېږي چې ورو ورو د بیلو هیوادونو او په هیواد کې د ننه د ښارونو او د کلیو تر منځ هم بیلوالی راولي او انساني اړیکې په پرله پسې توګه کمزوري کوي. دا خو یو نړیوال آفت دی او ټوله دنیا یې د مخنیوي د پاره هلې ځلې کوي، چې زموږ غریبه، ناداره، دریدلې او غم زپلې ټولنه هم پکې را ګیر او ورسره لاس و ګریوان ده. هیله هم شته چې دا آفت به ژر رفع شي. خو... افسوس چې زموږ ټولنه په نورو داسې ناروغيو اخته ده چې د علاج چاره یې بې له خالق لایزال نه د بل چا سره ځکه نشته چې :

روغه جوړه خو امریکا په خپل په لاس کې نیولې ده چې هر ډول یې خوښه وي هماغه ډول به یې راولي. ځکه هغوی وایي چې جنگ مونږه پیل کړي او مونږ یې ختموو، که څوک خوښ وي که ناخوښ.

انتخابات ډاکتر اشرف غني په لار واچول. نژدی شل تنه د ریاست جمهوري چوکي ته کاندید شول. هر ټکټ د دی د پاره چې د رایې ورکونکو توجه ځانته راوړوي یو داسې نوم چې د دوی په نظر به دخلکو خوښ شي ځانته غوره کړ. د اشرف غني ټیم ځانته د « دولت ساز ټیم» نوم ورکړ او مهم شعار یې داو چې « حساب ورکوو او حساب اخلو». د عبدالله عبدالله په مشرۍ ټیم ځانته د «ثبات و همګرایی» نوم غوره کړ. همدارنګه نور ټیمونو هم بیلابیل نومونه او غوښتن شعارونه ځانته و ټاکل او د مبارزې میدان ته را و وتل.

زه نه غواړم چې د انتخاباتو په سوچه والي یا جعلی توب باندې خبرې وکړم. زه غواړم په لنډه توګه د ډاکتر محمد اشرف غني په مشرۍ د دولت ساز ټیم په دی شعار چې « حساب ورکوو او حساب اخلو» باندې لنډه رڼا واچوم. (نوټ: د دی ټیم په نوم باندې می د ۲۰۱۹ کال د جون د میاشتې په ۳۰ مه نیټه خپل نظر وړاندې کړی دی دلته ورباندې څه نه لیکم)

غواړم د دې شعار چې «حساب ورکو او حساب اخلو» په اغیزو باندې یو څو ټکی ناسو درنو دوستانو سره شریک کړم.

مونږ ټولو ته دا خبره بیحی روښانه ده کله چې، په ۲۰۰۱ م کال کې د امریکا له خوا په قهر او غضب سره د طالبان دولت سقوط شو نو د (بُن) په غونډه کې نوی موقت دولت په مجموع کې د شمالي ټلوالی او د څو محدودو په غرب کې د اوسیدونکو افغانان نه د حامد خان کرزی په مشرۍ جوړ شو. په همدې درې کلنه دوره کې د افغانستان د بیا جوړونې په نوم د امریکا او نوری نړۍ هیوادونو په سلونو څه چې د زرونو ملیونو ډالرو په شمیر پیسې افغانستان ته ور انتقال کړلې. د دې تلو پیسو درې سلنه هم د افغولس د گټې د پاره و نه کاریدې، له نیمایي زیاتې د همدې مرسته کونکو د مفسدینو له خوا او تر ۴۷ سلمه برخه یې د افغان چارواکو له خوا په خپلو منځو کې و ویشلې شوی.

مونږ ته را یاد دی چې د امریکا جمهور رئیس بارک اوباما د حساب د تصفیې د پاره د یوه مشهور محاسب په مشرۍ (همدا شیبه یې نوم رانه هیر دی) یو هنټ هلته ولېږه. دی هیئت نژدی شپږ میاشتی هلته کار وکړه خو هیڅ ډول تصفیه یې و نه شوه کولی بیرته امریکا ته لاړ او کانگرس ته یې و ویل چې د پیسو د مصرف هیڅ اسناد وجود نه لری مونږ بڅبنه غواړو او دا کار نه شو کولی.

هلته ورغلی پیسې د همدې بناغلو په منځ کې چې ټول لوړ پوړی دولتي چارواکی ول او اوس د بناغلی ډاکټر عبدالله عبدالله په مشرۍ د (ثبات او همگرایی) په ټیم کې سره راټول شوی دی، حیف ومیل شوی چې هر یو یې اوس د نړۍ په سویه په میلیونرانو کې شمیرل کیږی.

اصلي خبره می دا کوله چې ډاکټر اشرف غنی که چیرې په خپل څنگ کې یو څه تجربه کار او د خپلې ټولنی په ټولنیز جوړښت باندې باخبر کسان په څنگ کې لرلی نو کله به یې هم داسې شعار چې « حساب اخلو او حساب ورکو» نه وای ورکړی. ځکه: اول خو دا دومره اسان کار نه دی چې داسې یو ناتوانه دولت دی عملی بڼه ورکړلی شی او بل، د همدې شعار ویره وه چې د جناب کرزی د واکمنۍ او ورسره د ملی یووالی د ناکامی واکمنۍ د دورې گڼ شمیر غداری او مفسدې څیرې چې ټول ملت یې پیژنی د ډاکټر عبدالله په شاوخوا راټول شول او په دې توگه یې خپلې مبارزې ته ادامه ورکړه چې که ممکنه وی قدرت د دوی لاس ته ور شی او د حساب ورکولو نه خلاصون و مومی. همدارنگه د دې غلو یوه کوچنۍ برخه خپله د ډاکټر غنی نه هم په دې هیله را تاو شول چې که بیا قدرت د غنی لاس ته ورشی، تر یوه حده به د خپلو غدارو ملگرو سره د محاسبی په وخت کې مرسته وکړی.

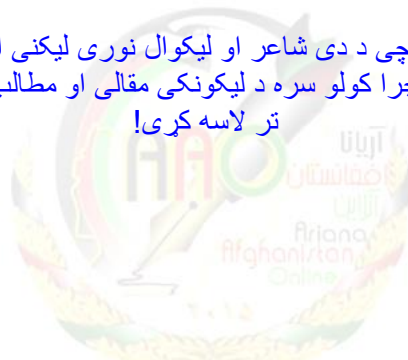
زما په اند د « نه یې منم» خبره هم د همدې حسابی شعار له کبله حتی د انتخاباتو نه د مخه لا د دوی په خوله کې تاویدله را تاویدله. هماغسې وشول. د ټاکنو نتیجه یې و نه منله په خپل سر او خپله خوښه یې موازی حکومت اعلان کړل. امریکای هم دی ته اړو بستلی ده چې غنی باید په دولت کې ورته درنه برخه ورکاندی او که نه نو نه یې منی. طالبان هم ټول هغه قدرت بیرته له امریکا نه غواړی چې ورته اخستی و. اوس نو د غنی دولت ساز ټیم په څو جبهو کې باید وجنگیږی: د کرونا د وایروس په وړاندې، د عبدالله د ملی مشارکت د حکومت په وړاندې، د طالبانو سره د سولې د پروسې د بریالیتوب په لاره کې او په لسگونو نورو مرئي او نامرئي جبهو کې. نو ایا داسې شعار د هوښیارو کار گڼلی شو؟ وروستی خبره می داده چې جناب ډاکټر محمد اشرف غنی صاحب باید په دې و پوهیږی چې افغانستان نه کوم پوهنتون دی چې ناسو پکی میتودیک درس ورکړی او موفقیت تر د لاسه کړی، نه کوم بانک دی چې د یوه

منظم پلان له مخی پانگه په کار واچوئ. دا یو هسی هیواد دی چی وگری یی سهار یو ډول عادتونه لری، غرمه بل ډول، مابنام بل ډول او د شپې بل ډول. که تاسو غواړی چی په افغانستان کی په بری سره زعامت وکړی نو یوه ورځ د متعلیمینو او محصلینو سره کښینه او خبری یی واوره، یوه ورځ د ښونکو او استادانو سره، یوه ورځ د کسبگرو او دهقانانو سره، یوه ورځ د دین د علماوسره، یوه ورځ د قومی مشرانو سره او یوه ورځ د مزدورانو سره کښینه او غور ورته کیرده چی څه درته وایی. بی له دی میتود په دی هیواد کی بل هیڅ میتود کار نه ورکوی او لکه د ټولو پخوانیو زامدارانو په څیر به تاسو هم یو ناکام او حتی بد نام واکمن یاد شی. وطن په خبرو او په قهر او په شعارونو نه جوړیږی، سم او عملی تدبیر غواړی. نوره مو خوبه قدرمن جمهور رئیس صاحب او د جمهور رئیس د ټیم ښاغلو ملگرو.

**** * * * * *

یادونه:

که چیری گران لوستونکی و غواړی چی د دی شاعر او لیکوال نوری لیکنی او سرودونو هم ولولی، نو کولای سی چی، پر انځور باندی د «کلیک» په اجرا کولو سره د لیکونکی مقالی او مطالب د «آرشیف» فهرست ته، لار ښودنه تر لاسه کړی!

خپله ژبه هم قلا ده هم بلا

S_klewal_khepola_jeba_ham_bala_da_hamgala.pdf